

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**مجموعه قوانین و مقررات
گمرک، صادرات و واردات**

تدوین:

مهدی نریمان پور

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
	Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه قوانین و مقررات گمرک، صادرات و واردات /
	تدوین مهدی نریمان پور.
مشخصات نشر	تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۶۸۷ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	۹-۲۵۹-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	گمرک -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Customs administration -- Law and legislation -- Iran
موضوع	صادرات و واردات -- ایران
موضوع	Foreign trade regulation -- Iran
شناسه افزوده	نریمان پور، مهدی، ۱۳۷۱-، گردآورنده
رده بندی کنگره	الف ۱۳۹۷ / ۱۲۸ / KMH۳۶۴۵
رده بندی دیویی	۳۴۳/۵۵۰۵۶
شماره کتابشناسی ملی	۵۴۴۸۸۱۶

نام کتاب	مجموعه قوانین و مقررات گمرک، صادرات و واردات
ناشر	چتر دانش
تدوین	مهدی نریمان پور
نوبت و سال چاپ	سوم - ۱۴۰۱
شمارگان	۵۰۰
شابک	۹-۲۵۹-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸
قیمت	۴۰۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

بخش اول: قوانین	۱۹
قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲	۲۰
بخش اول: تعاریف، سازمان و کلیات	۲۰
فصل اول: تعاریف	۲۰
فصل دوم: اهداف، وظایف و سازمان گمرک جمهوری اسلامی ایران	۲۳
فصل سوم: کلیات	۲۶
مبحث اول: حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات	۲۶
مبحث دوم: فناوری اطلاعات و ارتباطات	۲۷
مبحث سوم: تضمین	۲۷
مبحث چهارم: تشریفات و کنترل‌های گمرکی	۲۸
مبحث پنجم: الزامات سامانه (سیستم) هماهنگ‌شده	۲۸
بخش دوم: ارزش‌گذاری و قواعد مبدأ	۲۹
فصل اول: ارزش کالا	۲۹
مبحث اول: ارزش کالای ورودی (وارداتی)	۲۹
مبحث دوم: ارزش گمرکی کالای صدور (صادراتی)	۳۰
فصل دوم: قواعد مبدأ	۳۱
بخش سوم: تشریفات قبل از اظهار	۳۱
بخش چهارم: نگهداری کالا در اماکن گمرکی	۳۳
فصل اول: انبارهای گمرکی و مسئولیت نگهداری کالا	۳۳
مبحث اول: انبارهای گمرکی	۳۳
مبحث دوم: مسئولیت حفظ و نگهداری کالا در انبارهای گمرکی	۳۴
فصل دوم: انبارهای اختصاصی، انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی و گمرک اختصاصی	۳۶
بخش پنجم: کالای متروکه، ضبطی (ضبط‌شده) و واگذاری به گمرک	۳۷
بخش ششم: تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص	۴۰
بخش هفتم: رویه‌های گمرکی	۴۴
فصل اول: کالاهای ورودی	۴۴

۴۴	مبحث اول: ورود قطعی
۴۵	مبحث دوم: ورود موقت
۴۵	مبحث سوم: ورود موقت برای پردازش
۴۶	مبحث چهارم: مرجوعی
۴۶	مبحث پنجم: عبور خارجی
۴۸	مبحث ششم: عبور داخلی
۵۰	فصل دوم: کالاهای صدوری
۵۰	مبحث اول: صدور قطعی
۵۰	مبحث دوم: استرداد حقوق ورودی
۵۲	مبحث سوم: صدور موقت
۵۳	فصل سوم: سایر رویه‌ها
۵۳	مبحث اول: کالای مسافری
۵۵	مبحث دوم: پیک سیاسی و بسته‌های پست سیاسی
۵۶	مبحث سوم: مرسولات پست بین‌المللی
۵۹	مبحث چهارم: فروشگاه‌های آزاد
۵۹	مبحث پنجم: وسایل نقلیه برای مقاصد تجاری
۶۰	مبحث ششم: رویه انتقالی
۶۰	مبحث هفتم: رویه کران‌بری (کابوتاژ)
۶۲	بخش هشتم: تخلفات و قاچاق
۶۲	فصل اول: تخلفات گمرکی
۶۷	فصل دوم: قاچاق
۷۰	بخش نهم: معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها
۷۰	فصل اول: معافیت‌ها
۷۶	فصل دوم: ممنوعیت‌ها
۷۶	مبحث اول: ممنوعیت‌ها در ورود قطعی
۷۸	مبحث دوم: ممنوعیت‌ها در ورود موقت و عبور داخلی
۷۸	مبحث سوم: ممنوعیت‌ها در عبور خارجی

۷۹.....	مبحث چهارم: ممنوعیت‌ها در صادرات.....
۸۰.....	بخش دهم: کارگزار گمرکی.....
۸۲.....	بخش یازدهم: بازبینی و اقدامات بعد از ترخیص.....
۸۲.....	فصل اول: کلیات.....
۸۳.....	فصل دوم: کسر دریافتی.....
۸۴.....	فصل سوم: اضافه پرداختی.....
۸۵.....	فصل چهارم: حسابرسی بعد از ترخیص.....
۸۵.....	بخش دوازدهم: مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی.....
۸۹.....	بخش سیزدهم: سایر مقررات.....
۹۴.....	قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۰۷/۴.....
۱۰۰.....	قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۴/۰۷/۰۶.....
	قانون استفساریه نسبت به مواد (۱) و (۱۳) قانون مقررات صادرات و واردات
۱۰۴.....	مصوب ۱۳۷۲ مصوب ۱۳۸۰/۴/۱۷ مجلس شورای اسلامی.....
	قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و
	تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم
۱۰۵.....	مصوب ۱۳۹۱/۵/۱ مجلس شورای اسلامی.....
	قانون حمل‌ونقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران
۱۱۲.....	مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۲ مجلس شورای اسلامی.....
	قانون عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در مجموعه مدارک تحقیقات
۱۱۷.....	حمل‌ونقل بین‌المللی مصوب ۱۳۹۰/۰۶/۲۷.....
۱۲۲.....	قانون چگونگی اداره صندوق ضمانت صادرات ایران مصوب ۱۳۷۵/۷/۱۵.....
۱۲۷.....	بخش دوم: آیین‌نامه‌ها.....
۱۲۸.....	آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۶.....
۱۲۸.....	بخش اول: تعاریف و کلیات.....
۱۲۸.....	فصل اول: تعاریف.....
۱۲۸.....	فصل دوم: کلیات.....
۱۲۸.....	مبحث اول: حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات.....

مبحث دوم: استفاده از فنون اطلاعات.....	۱۳۰
مبحث سوم: تضمین.....	۱۳۰
مبحث چهارم: تشریفات و کنترل‌های گمرکی.....	۱۳۱
مبحث پنجم: الزامات سیستم هماهنگ‌شده.....	۱۳۲
بخش دوم: تعیین ارزش و قواعد مبدأ.....	۱۳۲
فصل اول: ارزش کالا.....	۱۳۲
مبحث اول: ارزش کالای ورودی (وارداتی).....	۱۳۲
مبحث دوم: صدور.....	۱۳۹
مبحث سوم: سایر مقررات.....	۱۴۰
فصل دوم: قواعد مبدأ و گواهی اسنادی مبدأ و کنترل آن.....	۱۴۰
مبحث اول: قواعد مبدأ.....	۱۴۰
بخش سوم: تشریفات قبل از اظهار.....	۱۴۳
بخش چهارم: نگهداری کالا در اماکن گمرکی.....	۱۴۸
فصل اول: انبارهای گمرکی و مسئولیت نگهداری کالا.....	۱۴۸
فصل دوم: انبارهای اختصاصی، انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی و گمرک‌های اختصاصی.....	۱۴۹
بخش پنجم: کالای متروک، ضبطی و واگذاری به گمرک.....	۱۵۰
بخش ششم: تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص.....	۱۵۱
فصل اول: شرایط عمومی اظهار و ترخیص.....	۱۵۱
فصل دوم: مراحل گردش اظهارنامه.....	۱۵۵
فصل سوم: رسیدگی اظهارنامه (ارزیابی).....	۱۵۷
بخش هفتم: رویه‌های گمرکی.....	۱۵۹
فصل اول: کالاهای ورودی.....	۱۵۹
بحث اول: ورود قطعی.....	۱۵۹
مبحث سوم: ورود موقت برای پردازش.....	۱۶۲
مبحث چهارم: مرجوعی.....	۱۶۶
مبحث پنجم: عبور (ترانزیت) خارجی.....	۱۶۸

مبحث ششم: عبور داخلی.....	۱۷۲
فصل دوم: کالاهای صدورى.....	۱۷۴
مبحث اول: صدور قطعى.....	۱۷۴
مبحث دوم: استرداد حقوق ورودى (درايک).....	۱۷۶
مبحث سوم: صدور موقت.....	۱۷۸
فصل سوم: ساير رويه‌ها.....	۱۸۱
مبحث اول: کالای مسافرى.....	۱۸۱
مبحث دوم: پیک سياسى و بسته‌هاى پست سياسى.....	۱۸۵
یکم: مقررات مربوط به پیک سياسى و شرايط خاص بسته‌هاى پیک سياسى.....	۱۸۵
دوم: تسهيلات و معافيت‌هاى پیک سياسى.....	۱۸۷
سوم: مقررات راجع به ورقه مخصوص پیک سياسى و رواديد مخصوص پیک سياسى.....	۱۸۷
مبحث سوم: مرسولات پست بين المللى.....	۱۸۸
یکم: مرسولات وارده از خارج کشور.....	۱۸۸
دوم: حمل و مبادله مرسولات وارده از خارج در داخل کشور (عبور داخلى).....	۱۸۸
سوم: برگشت مرسولات پستى وارده از خارج کشور يا ارسال آن‌ها به مقصد جديد در خارج از کشور.....	۱۸۹
چهارم: توزيع مرسولات.....	۱۸۹
مبحث چهارم: مقررات گمركى مربوط به فروشگاه‌هاى آزاد.....	۱۹۰
مبحث پنجم: انتقالى.....	۱۹۱
مبحث ششم: کران برى (کابوتاز).....	۱۹۲
بخش هشتم: تخلفات گمركى و قاچاق.....	۱۹۵
بخش نهم: معافيت‌ها و ممنوعيت‌ها.....	۱۹۶
بخش دهم: کارگزار گمركى.....	۱۹۷
بخش يازدهم: بازيبى و اقدامات بعد از ترخيص.....	۱۹۹
فصل اول: کسر دريافتى و اضافه پرداختى.....	۱۹۹
فصل دوم: حسابرسى پس از ترخيص.....	۲۰۰
بخش دوازدهم: مراجع رسيدگى به اختلافات گمركى.....	۲۰۳

بخش سیزدهم: سایر مقررات	۲۰۵
آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۳/۰۱/۱۴	۲۰۷
آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۵/۰۵/۰۱	۲۵۱
آیین‌نامه تشویق صادرکنندگان نمونه مصوب ۱۳۸۰/۲/۲ هیئت وزیران	۲۵۷
آیین‌نامه تأسیس صندوق‌های غیردولتی توسعه صادرات و نحوه حمایت از آن‌ها مصوب ۱۳۸۰/۲/۲ هیئت وزیران	۲۶۳
آیین‌نامه نحوه اعطای تسهیلات بانکی به صادرکنندگان کالا و خدمات مصوب ۱۳۸۰/۷/۲۵ هیئت وزیران	۲۶۵
آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۳) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن‌ها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۵/۳/۱۶ هیئت وزیران	۲۶۷
آیین‌نامه اجرایی قانون حمل‌ونقل عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۷/۵/۱۸ هیئت وزیران	۲۷۰
فصل اول: تعاریف و کلیات	۲۷۰
فصل دوم: شرایط عمومی	۲۷۸
آیین‌نامه روان‌سازی و سلامت ترانزیت خارجی کالا از کشور مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۶ وزیران عضو کارگروه ساماندهی، هماهنگی و توسعه و تشویق امر خدمات عبور کالا از کشور (ترانزیت)	۲۸۶
آیین‌نامه نظام توزیع کالاها و خدمات و صدور مجوزها مصوب ۱۳۸۷/۶/۲۶ هیئت وزیران - کارگروه بررسی و تصمیم‌گیری در طرح‌های تحول اقتصادی	۲۹۱
آیین‌نامه ساماندهی خوشه‌ها و شبکه‌های صادرات‌گرای کسب و کار مصوب ۱۳۸۷/۲/۲ هیئت وزیران - کمیسیون اقتصاد	۲۹۵
آیین‌نامه ورود کالا توسط ملوانان شناورهای دریایی سنتی با ظرفیت کمتر از (۵۰۰ تن (لنج تجاری) و ساماندهی و نوسازی آن شناورها مصوب ۱۳۹۶/۰۵/۳۱ هیئت وزیران	۳۰۳
آیین‌نامه پرداخت یارانه حمل‌ونقل به کالاهای صادراتی در موارد خاص مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۱۹ رئیس‌جمهور	۳۱۲

آیین‌نامه معاملات صندوق ضمانت صادرات ایران مصوب ۱۳۹۱/۲/۳۰ هیئت وزیران - کمیسیون اقتصاد.....	۳۱۴
فصل اول: کلیات.....	۳۱۴
فصل دوم: طبقه‌بندی معاملات.....	۳۱۶
فصل سوم: سازماندهی.....	۳۱۸
فصل چهارم: برگزاری مناقصه/ مزایده.....	۳۲۰
فصل پنجم: عدم الزام و ترک مناقصه/ مزایده.....	۳۴۰
فصل ششم: قرارداد.....	۳۴۴
فصل هفتم: ترتیب تحویل کالا، خدمت یا حقوق.....	۳۴۸
فصل هشتم: سایر مقررات.....	۳۵۰

بخش سوم: تصویب‌نامه‌ها و ملحقات آن ۳۵۳

تصویب‌نامه در خصوص ممنوعیت واردات کلیه کالاها به صورت تجاری به کشور بدون ثبت سفارش مصوب ۱۳۹۷/۱/۲۲ هیئت وزیران.....	۳۵۴
تصویب‌نامه در خصوص اقدامات ضد قیمت‌شکنی (دامپینگ) به منظور مقابله با اثرات منفی واردات کالاهایی که به کمتر از ارزش عادی آن‌ها قیمت‌گذاری شده‌اند مصوب ۱۳۹۶/۲/۲۴ هیئت وزیران.....	۳۵۷
تصویب‌نامه در خصوص ممنوعیت خرید کالاهای خارجی (اعم از کالای ساخته شده، قطعات، ملزومات، تجهیزات و غیره تحت هر عنوان) دارای تولید مشابه داخلی مصوب ۱۳۹۳/۳/۱۱ هیئت وزیران.....	۳۷۶
تصویب‌نامه در خصوص شرایط ترخیص کالاهای وارداتی غیرتجاری توسط شرکت‌های پستی مصوب ۱۳۹۴/۲/۱۹ هیئت وزیران.....	۳۸۵
تصویب‌نامه در خصوص تعیین پیش‌دریافت برای واردات کالاها و خدمات مصوب ۱۳۹۲/۶/۱۷ هیئت وزیران.....	۳۸۶
تصویب‌نامه در خصوص تکمیل اطلاعات بخش صادرات توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۲/۸/۱۹ هیئت وزیران.....	۳۸۸
تصویب‌نامه در خصوص تسریع در انجام تشریفات گمرکی صدور و ورود کالا در مبادی ورودی و خروجی رسمی کشور مصوب ۱۳۸۸/۲/۷ هیئت وزیران.....	۳۸۹

تصویب‌نامه در مورد برنامه جامع توسعه صادرات کشور مصوب ۱۳۸۳/۱/۹	۳۹۰
هیئت وزیران.....	۴۰۰
ضمیمه شماره (۲).....	۴۰۱
تصویب‌نامه در خصوص واردات کالا مصوب ۱۳۸۰/۲/۲۶ هیئت وزیران.....	۴۰۲
تصویب‌نامه راجع به تعهدات معوق ارزی صادرکنندگان مصوب ۱۳۸۰/۹/۲۸	۴۰۳
هیئت وزیران.....	۴۰۴
تصویب‌نامه در خصوص معافیت از تودیع پیمان ارزی به صادرکنندگان کالاهای غیرنفتی مصوب ۱۳۷۵/۱/۲۲ هیئت وزیران.....	۴۰۵
تصویب‌نامه وزیران عضو شورای عالی توسعه صادرات درخصوص صندوق ضمانت صادرات ایران جهت پوشش طرح‌های سرمایه‌گذاری اتباع ایرانی، اعطای تسهیلات تا سقف مطالبات قطعی و تأمین نیاز مالی صادرکنندگان کالا و خدمات مصوب ۱۳۸۹/۴/۲۲ شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی.....	۴۰۶
تصویب‌نامه درخصوص تشکیل کارگروهی به منظور ساماندهی، هماهنگی و توسعه و تشویق امر خدمات عبور کالا از کشور (ترانزیت) مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵.....	۴۰۷
تصویب‌نامه درخصوص تشکیل کارگروهی بامسئولیت وزیر امور اقتصادی و دارایی و باعضویت وزیران بازرگانی به منظور حمایت از صادرکنندگان و رفع مشکلات آنان مصوب ۱۳۸۶/۷/۲۵ هیئت وزیران.....	۴۱۰
تصویب‌نامه درخصوص واگذاری امتیاز واردات در مقابل صادرات در هر پروانه صادراتی مصوب ۱۳۸۸/۱/۳۰ هیئت وزیران.....	۴۱۱
تصویب‌نامه در خصوص اجرای ضمانت تعهدات مبتنی بر وثایق در نظام بانکی و اخذ گواهی دریافت کد یکتای رهگیری کالا برای ترخیص کالا از واردکنندگان مصوب ۱۳۹۰/۸/۸ کارگروه حمایت از تولید.....	۴۱۲
تصویب‌نامه درخصوص ممنوعیت واردات کالاهای نهایی که تولید داخل دارند به صورت ریفاینانس مصوب ۱۳۸۸/۷/۲۹ وزیران عضو کارگروه حمایت از تولید.....	۴۱۳
تصویب‌نامه راجع به کالاهای وارداتی ملوانان، خدمه و کارکنان شناورها مصوب ۱۳۸۶/۴/۱۰ هیئت وزیران.....	

تصویب‌نامه راجع به ترخیص کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۲/۲/۷ هیئت
وزیران..... ۴۱۵

تصویب‌نامه در خصوص خروج ماشین‌آلات و تجهیزات خارجی ترخیص‌شده
در قلمرو گمرکی از شمول پرداخت مالیات بر ارزش افزوده در صورت
انتقال داخلی به مناطق آزاد با ارائه پروانه ترخیص گمرکی و تأیید گمرک
مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۲۶ هیئت وزیران..... ۴۱۶

تصویب‌نامه راجع به ترخیص موردی بخشی از کالاهای همراه مسافران مصوب
۱۳۸۱/۴/۵ هیئت وزیران..... ۴۱۷

تصویب‌نامه راجع به کالاهای اهدایی خارجی مصوب ۱۳۸۰/۷/۲۵ هیئت
وزیران..... ۴۱۸

تصویب‌نامه راجع به ترخیص کالاهای اهدایی توسط فدراسیون فوتبال
جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۰/۹/۱۴ هیئت وزیران..... ۴۱۹

تصویب‌نامه راجع به وجه‌الضمان مربوط به ترانزیت کالا مصوب ۱۳۷۲/۹/۳
هیئت وزیران..... ۴۲۰

تصویب‌نامه در خصوص تشکیل شورای عالی توسعه صادرات غیرنفتی مصوب
۱۳۹۳/۴/۲۴ هیئت وزیران..... ۴۲۱

تصویب‌نامه در خصوص تشکیل کارگروه صادرات کشور مصوب ۱۳۸۹/۱۱/۲۴
هیئت وزیران..... ۴۲۲

تصویب‌نامه در خصوص تعیین سند راهبرد ملی توسعه صادرات غیرنفتی
کشور مصوب ۱۳۹۰/۰۱/۲۱..... ۴۲۳

تصویب‌نامه در مورد تفویض اختیارات هیئت وزیران در خصوص تعیین تعرفه کارمزد
خدمات صندوق ضمانت صادرات ایران به وزیران عضو کارگروه صادرات کشور
مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ هیئت وزیران..... ۴۴۸

معافیت صادرات کلیه کالاها و خدمات از سپردن هرگونه پیمان و تعهد ارزی
مصوب ۱۳۸۱/۳/۲۶ هیئت وزیران..... ۴۴۹

اصلاح فهرست کالای وارداتی ملوانان مصوب ۱۳۸۶/۹/۲۸ هیئت وزیران..... ۴۵۱

الزام تعیین دربها و نقاط تردد با نظر گمرک در سازمان‌ها و دستگاه‌هایی که

مدیریت اماکن مرزی را برعهده دارند مصوب ۱۳۸۱/۱۱/۱۳ هیئت وزیران.....	۴۵۲
تشکیل کمیته دائمی نرخ گذاری کالاهای صادراتی در محل مرکز تولید صادرات	
ایران مصوب ۱۳۷۴/۳/۱۰ هیئت وزیران	۴۵۳
اجازه ترخیص کالاهای وارد شده به ضرورت بدون انتقال ارز به نام پروژه های در	
دست اجرای وزارتخانه ها و سازمان های دولتی به گمرک جمهوری اسلامی ایران	
مصوب ۱۳۷۵/۱۱/۱۴ هیئت وزیران	۴۵۴
تشکیل کمیته دائمی نرخ گذاری کالاهای صادراتی در محل مرکز تولید صادرات	
ایران مصوب ۱۳۷۴/۳/۱۰ هیئت وزیران	۴۵۵
الزام استفاده صادرکنندگان و واردکنندگان کالا از منطقه آفریقا برای حمل	
کالاهای خود از کشتی رانی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۶/۴/۸ هیئت	
وزیران	۴۵۶
اساسنامه صندوق ضمانت صادرات مصوب ۱۳۷۶/۳/۱۸ هیئت وزیران.....	۴۵۷
فصل اول: کلیات	۴۵۷
فصل دوم: ارکان	۴۵۸
فصل سوم: مقررات مالی	۴۶۴
آیین نامه معاملات صندوق ضمانت صادرات ایران مصوب ۱۳۹۱/۲/۳۰ هیئت	
وزیران	۴۶۵
فصل اول: کلیات	۴۶۵
فصل دوم: طبقه بندی معاملات	۴۶۷
فصل سوم: سازماندهی	۴۶۹
فصل چهارم: برگزاری مناقصه/ مزایده	۴۷۱
فصل پنجم: عدم الزام و ترک مناقصه/ مزایده	۴۹۱
فصل ششم: قرارداد	۴۹۵
فصل هفتم: ترتیب تحویل کالا، خدمت یا حقوق	۴۹۹
فصل هشتم: سایر مقررات	۵۰۱

بخش چهارم: کنوانسیون‌ها	۵۰۳
قانون موافقت‌نامه بین دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی	
شمال - جنوب مصوب ۱۳۸۰/۰۷/۰۸	۵۰۴
مجوز الحاق کشورهای آذربایجان، ارمنستان، قزاقستان، بلاروس و بلغارستان	
به «موافقت‌نامه بین دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی	
شمال - جنوب» مصوب ۱۳۸۱/۰۳/۱۲ هیئت وزیران	۵۱۲
اجازه الحاق کشورهای جمهوری ترکیه و جمهوری اوکراین به موافقت‌نامه بین	
دولتی راجع به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب مصوب	
۱۳۸۰	۵۱۳
اجازه الحاق کشور قرقیزستان به موافقت‌نامه بین دولتی راجع به کریدور	
(دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب مصوب ۱۳۸۳/۰۸/۲۶ هیئت	
وزیران	۵۱۴
اجازه الحاق کشور جمهوری عربی سوریه به موافقت‌نامه بین دولتی راجع	
به کریدور (دالان) حمل و نقل بین‌المللی شمال - جنوب مصوب ۱۳۸۲/۰۴/۱۱	
هیئت وزیران	۵۱۵
قانون موافقت‌نامه ایجاد و راه‌اندازی بانک اطلاعاتی سازمان همکاری‌های	
اقتصادی (اکو) در خصوص قاچاق و تخلفات گمرکی مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۳۰	۵۱۶
کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ‌سازی تشریفات	
گمرکی	۵۲۳
فصل اول: تعاریف	۵۲۴
فصل دوم: دامنه شمول و ساختار کنوانسیون	۵۲۵
فصل سوم: مدیریت کنوانسیون	۵۲۶
فصل چهارم: طرف متعاهد	۵۲۸
فصل پنجم: مقررات نهایی	۵۳۵
پیوست کلی	۵۳۸
قانون موافقت‌نامه ترانزیت تجاری سازمان همکاری اقتصادی (اکو) مصوب	
۱۳۷۵/۰۲/۰۴	۵۶۱

فصل اول: کلیات	۵۶۱
فصل دوم	۵۶۳
فصل سوم: عملیات	۵۶۴
فصل چهارم: نظارت	۵۶۴
فصل پنجم: اصلاحیه‌ها	۵۶۵
فصل ششم: تصویب و اجرا	۵۶۵
قانون الحاق به موافقت‌نامه چارچوب حمل‌ونقل عبوری (ترانزیت) اکو مصوب	
۱۳۸۵/۰۵/۲۲	۵۶۷
موافقت‌نامه چارچوب حمل‌ونقل عبوری (ترانزیت) اکو	۵۶۷
فصل اول: مفاد کلی	۵۶۸
فصل دوم: تسهیلات ترانزیت	۵۷۱
فصل سوم: تعیین مسیرهای حمل‌ونقل ترانزیت	۵۷۱
فصل چهارم: تسهیلات و بنادر دریایی	۵۷۳
فصل هفتم: شرایط عمومی حمل‌ونقل داخلی	۵۷۷
فصل هشتم: قوانین در حمل‌ونقل جاده‌ای	۵۷۷
فصل نهم: کنترل گمرکات	۵۷۸
فصل دهم: اسناد و روش کار	۵۷۸
فصل یازدهم: مفاد متفرقه	۵۷۹
فصل دوازدهم: بندهای نهایی	۵۸۱
ضمیمه شماره ۱	۵۸۴
ضمیمه شماره ۲	۵۸۶
ضمیمه شماره ۳	۵۸۷
ضمیمه شماره ۴	۵۹۷
ضمیمه شماره ۵	۵۹۹
ضمیمه شماره ۶	۶۰۱
ضمیمه شماره ۷	۶۰۵

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی کمک‌های

متقابل اداری به منظور پیشگیری، تجسس و جلوگیری از تخلفات گمرکی

مصوب ۱۳۷۶/۰۳/۲۰..... ۶۱۸

فصل اول: تعاریف ۶۱۸

فصل دوم: حیطه شمول کنوانسیون ۶۱۹

فصل سوم: روش‌های کلی همکاری ۶۲۰

فصل چهارم: مقررات متفرقه ۶۲۲

فصل پنجم: نقش شورا و کمیته دائمی فن ۶۲۲

فصل ششم: مقررات نهایی ۶۲۳

پیوست شماره ۱۱ ..... ۶۲۷

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون بین‌المللی هماهنگی

کنترل‌های مرزی کالاها مصوب ۱۳۸۵/۰۹/۰۷..... ۶۳۴

فصل اول: مقررات عمومی ۶۳۵

فصل دوم: هماهنگی رویه‌ها ۶۳۶

فصل سوم: مقررات مربوط به عبور (ترانزیت) ۶۳۸

فصل چهارم: مقررات متفرقه ۶۳۸

پیوست ۱: هماهنگی کنترل‌های گمرکی و سایر کنترل‌ها ۶۴۵

پیوست ۲: بازرسی‌های پزشکی - بهداشتی ۶۴۶

پیوست ۳: بازرسی دامپزشکی ۶۴۷

پیوست ۴: بازرسی بهداشتی گیاهی ۶۴۹

پیوست ۵: کنترل رعایت استانداردهای فنی ۶۵۱

پیوست ۶: کنترل کیفیت ۶۵۳

پیوست ۷: آیین‌نامه کارگروه (کمیته) موضوع ماده (۲۲) این کنوانسیون ۶۵۵

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون قرارداد حمل‌ونقل

بین‌المللی کالا از طریق جاده و پروتکل اصلاحی آن مصوب ۱۳۷۶/۰۴/۲۹..... ۶۵۷

مقدمه ۶۵۷

فصل اول: محدوده اجرا ۶۵۷

فصل دوم: مسئولیت حمل‌کننده نسبت به اشخاص ۶۵۹

۶۵۹	فصل سوم: انعقاد و اجرای قرارداد حمل
۶۶۶	فصل چهارم: مسئولیت حمل کننده
۶۷۲	فصل پنجم: دعاوی و اقدامات قانونی
۶۷۵	فصل ششم: مقررات مربوط به حمل کالا به وسیله چند حمل کننده متوالی
۶۷۸	فصل هفتم: بطلان شروط مغایر با کنوانسیون
۶۷۸	فصل هشتم: مقررات نهایی
	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون گمرکی مربوط به
	حمل و نقل بین المللی کالا تحت کارنه های تیر (کنوانسیون T.I.R) مصوب
۶۸۷	۱۳۶۳/۰۳/۰۱

بخش اول

قوانین

قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۰۸/۲۲

بخش اول: تعاریف، سازمان و کلیات

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- مفاهیم اصطلاحات گمرکی به کار برده شده در این قانون، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی به صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده و یا می‌شود مگر این که در بندهای ذیل یا در سایر مواد این قانون از آن تعریف دیگری به عمل آمده باشد:

الف- اظهار کالا: بیانیه‌ای کتبی یا شفاهی است که بر اساس مقررات این قانون اظهارکننده، رویه گمرکی موردنظر خود را درباره کالا مشخص می‌کند و اطلاعات مورد نیاز برای اجرای مقررات گمرکی را ارائه می‌دهد.

ب- اظهارکننده: صاحب کالا یا نماینده قانونی او است که کالا را برابر مقررات این قانون به گمرک اظهار می‌کند. در اظهار الکترونیکی صاحب کالا یا نماینده قانونی وی به استناد گواهی رقومی (دیجیتالی) تأییدشده از مراکز مجاز صدور گواهی مذکور به عنوان صاحب کالا یا نماینده قانونی اظهارکننده شناخته می‌شود.

پ- اظهارنامه اجمالی: سندی است که به موجب آن شرکت حمل‌ونقل، فهرست کلی محمولاتی که باید تخلیه و یا بارگیری شود را هنگام ورود و یا خروج وسیله نقلیه از کشور اعلام می‌نماید.

ت- اماکن گمرکی: انبارها، باراندازها، اسکله‌ها، فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های راه‌آهن، محوطه‌ها و هر محل یا مکانی است که تحت نظارت گمرک است و برای انباشتن و نگهداری کالاها به منظور انجام تشریفات گمرکی استفاده می‌شود. این اماکن می‌تواند انبارهای گمرکی، انبارهای اختصاصی و سردخانه‌های عمومی باشد.

ث- ترخیص: خروج کالا از اماکن گمرکی پس از انجام تشریفات گمرکی مربوط است.

ج- ترخیصیه: سندی است که به موجب آن شرکت حمل‌ونقل (کریر و فرورادر) پس از احراز هویت، بلامانع بودن انجام تشریفات گمرکی توسط

گیرنده کالا را به گمرک اعلام می‌نماید.

چ- تشریفات گمرکی: کلیه عملیاتی است که در اجرای مقررات گمرکی انجام می‌شود.

ح- تضمین: وجه نقد، ضمانت‌نامه بانکی و بیمه‌نامه معتبری است که برای اجرای الزامات مندرج در مقررات گمرکی نزد گمرک سپرده می‌شود.

خ- تعهد: قبول الزام کتبی یا الکترونیکی که شخص را در برابر گمرک برای انجام یا عدم انجام عملی ملزم می‌کند.

د- حقوق ورودی: حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیئت وزیران تعیین می‌گردد به علاوه وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسئول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می‌گیرد ولی شامل هزینه‌های انجام خدمات نمی‌شود.

ذ- حمل یکسره: ورود کالا به اماکن گمرکی و خروج کالا از اماکن مذکور بدون تخلیه و تحویل در این اماکن با رعایت مقررات این قانون است.

ر- روز اظهار: زمانی که اظهارنامه امضا شده به ضمیمه اسناد مربوطه توسط اظهارکننده به صورت دستی یا رایانه‌ای به گمرک ارائه می‌شود و شماره دفتر ثبت اظهارنامه به آن اختصاص می‌یابد.

ز- سازمان جهانی گمرک (شورای همکاری گمرکی): سازمان بین‌المللی بین‌الدولی که بر اساس کنوانسیون مورخ ۱۳۲۹/۹/۲۴ هجری شمسی مطابق با ۱۵ دسامبر ۱۹۵۰ میلادی ایجاد گردیده است و کشور ایران در اسفندماه سال ۱۳۳۷ هجری شمسی به آن پیوسته است.

ژ- سامانه (سیستم) هماهنگ‌شده: توصیف و کدگذاری کالا بر اساس کنوانسیون بین‌المللی سامانه هماهنگ‌شده توصیف و نشانه‌گذاری (کدگذاری) کالا مورخ ۱۴ ژوئن ۱۹۸۳ میلادی که به تصویب شورای همکاری گمرکی رسیده و جمهوری اسلامی ایران بر اساس ماده واحده قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون یادشده مصوب ۱۳۷۳/۶/۲۰ هجری شمسی، به آن پیوسته است.

س- شرکت حمل‌ونقل بین‌المللی: شخص حقوقی که به موجب مقررات

قانونی، مجاز به انجام عملیات حمل و نقل بین المللی است.

ش- صاحب کالای تجاری: شخصی است که نسخ اصلی اسناد خرید و حمل به نام او صادر شده (و در مورد کالای خریداری شده با تعهد سامانه بانکی، آن اسناد از طرف بانک مهر شده) و ترخیصیه نیز به نام او باشد یا اسناد مزبور به نام وی ظهرنویسی و صحت امضای واگذارنده از طرف مقام صلاحیت دار گواهی شده باشد.

ص- قلمرو گمرکی: آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن قانون امور گمرکی اعمال می شود.

ض- کالای تجاری: کالایی که به تشخیص گمرک ایران برای فروش صادر یا وارد می گردد اعم از اینکه به همان شکل یا پس از انجام عملیات اعم از تولیدی، تفکیک و بسته بندی به فروش برسد.

ط- کالای داخلی: کالایی که در قلمرو گمرکی کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی است که ورود قطعی شده است.

ظ- کالای گمرک نشده: کالایی که تحت نظارت و کنترل گمرک است ولی تشریفات گمرکی آن به طور کامل انجام نشده است.

ع- کالای مجاز: کالایی که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط نیاز به کسب مجوز ندارد.

غ- کالای مجاز مشروط: کالایی که صدور یا ورود آن نیاز به کسب موافقت قبلی یک یا چند سازمان دولتی دارد.

ف- کالای ممنوع: کالایی که صدور یا ورود آن بنا به مصالح ملی یا شرع مقدس اسلام به موجب قانون ممنوع است.

ق- کنترل های گمرکی: اقداماتی که توسط گمرک به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی انجام می شود.

ک- مرجع تحویل گیرنده: شخص حقوقی که به موجب قانون یا قراردادهای متکی به قانون مسئولیت تحویل و نگهداری کالاهای مربوط به عموم اشخاص را که تشریفات گمرکی آن انجام نشده است در اماکن گمرکی برعهده دارد. این اصطلاح شامل سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی نیست.

گ- مقررات گمرکی: قوانین و مقررات اعم از آیین‌نامه‌های اجرایی، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌هایی که نظارت یا اجرای آن به گمرک واگذار گردیده است.

ل- هزینه‌های انجام خدمات: وجوهی که در قبال انجام خدماتی از قبیل هزینه اشعه ایکس (ایکس ری)، مهروموم، پلمب، باربری، انبارداری در اماکن گمرکی، آزمایش و تعرفه‌بندی، مراقبت، بدرقه، توزین کالا و خدمات فوق‌العاده دریافت می‌شود و شرایط، ضوابط و مصادیق آن متناسب با خدمات انجام‌شده تعیین می‌گردد.

فصل دوم: اهداف، وظایف و سازمان گمرک جمهوری اسلامی ایران

ماده ۲- گمرک جمهوری اسلامی ایران سازمانی دولتی تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی است که به عنوان مرزبان اقتصادی کشور نقش محوری و هماهنگ‌کننده را در مبادی ورودی و خروجی کشور دارد و مسئول اعمال حاکمیت دولت در اجرای قانون امور گمرکی و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت) کالا و وصول حقوق ورودی و عوارض گمرکی و مالیات‌های مربوطه و الزامات فنی و تسهیل تجارت است. گمرک جمهوری اسلامی ایران برای انجام وظایف قانونی خود، سطوح واحدهای اجرایی مورد نیاز را بدون رعایت ضوابط و تقسیمات کشوری و ماده (۳۰) قانون مدیریت خدمات کشوری، متناسب با حجم و نوع فعالیت‌ها تعیین می‌نماید. تشکیلات گمرک و واحدهای اجرایی متناسب با وظایف و مأموریت‌های محوله توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

گمرک جمهوری اسلامی ایران شامل ستاد مرکزی گمرک ایران و گمرک‌های اجرایی است.

ماده ۳- وظایف و اختیارات گمرک ایران به شرح ذیل است:

الف- اعمال سیاست‌های دولت در زمینه صادرات و واردات و عبور کالا

- ب- تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر وجوه قابل وصول قانونی توسط گمرک ایران.
- پ- انجام تشریفات قانونی ترخیص و تحویل کالا به صاحب یا نماینده قانونی وی و بررسی اسناد ترخیص به منظور احراز صحت شرایط ترخیص و وصول کسر دریافتی یا استرداد اضافه دریافتی.
- ت- کنترل و نظارت بر امر عبور کالا از قلمرو کشور.
- ث- اجرای قوانین و مقررات مرتبط با بازارچه‌های مرزی، مرز نشینان و پبله‌وران.
- ج- اعمال مقررات گمرکی درباره معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها در بخش‌های صادرات قطعی، صادرات موقت، واردات قطعی، واردات موقت، کران‌بری (کابوتاژ)، عبور داخلی کالا، انتقالی، معاملات پایاپای مرزی، فروشگاه‌های آزاد، بسته‌ها و پیک‌های سیاسی و پست بین‌الملل.
- چ- اجرای قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و قاچاق گمرکی، کالاهای متروکه و ضبطی.
- ح- پیش‌بینی و فراهم‌نمودن زیرساخت‌های مورد نیاز برای اجرا و استقرار سامانه‌ها، رویه‌ها و روش‌های نوین همچون پنجره واحد در فعالیت‌های گمرکی.
- خ- جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و انتشار آمار میزان واردات و صادرات کالا.
- د- بررسی و شناخت موانع نظام گمرکی و برنامه‌ریزی در جهت رفع آن‌ها.
- ذ- اظهارنظر درباره پیش‌نویس طرح‌ها، لوایح، تصویب‌نامه‌های مرتبط با امور گمرکی.
- ر- اتخاذ روش‌های مناسب جهت هدایت و راهبری دعاوی حقوقی و قضایی در رابطه با امور گمرکی.
- ز- آموزش کارکنان و نظارت و انجام بازرسی اعمال و رفتار کارکنان گمرک، کشف تخلف و تقصیرات اداری آنان.
- ژ- بازرسی از واحدهای اجرایی گمرکی و نظارت بر عملکرد آن‌ها و ساماندهی کمی و کیفی مبادی ورودی و خروجی.
- س- رسیدگی و حل اختلافات ناشی از اجرای قانون و مقررات گمرکی

فی‌مابین گمرک و صاحب کالا برابر قوانین و مقررات مربوطه.

ش- گسترش ارتباطات بین المللی، انعقاد تفاهم‌نامه و موافقت‌نامه‌های گمرکی دو یا چندجانبه، عضویت و تعامل فعال با سازمان‌های بین‌المللی و گمرکی با رعایت اصل هفتادوهفتم (۷۷) قانون اساسی و قوانین مربوطه.

ص- رعایت توصیه‌های سازمان جهانی گمرک، قراردادهای بازرگانی و توافق‌نامه‌های منعقد شده یا پایاپای در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه

ض- رعایت مفاد قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم (۴۴) قانون اساسی به منظور واگذاری امور غیرحاکمیتی گمرکی به بخش‌های خصوصی و تعاونی

ط- استفاده از فناوری‌های نوین و تجهیز اماکن گمرکی به ابزارهای پیشرفته جهت افزایش کارایی و بهبود انجام تشریفات گمرکی

ظ- تمهیدات لازم برای تسهیل امور تجاری، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا

ع- تسهیل فرایندهای گمرکی با هدف توسعه گردشگری

غ- انجام سایر وظایف گمرکی به موجب این قانون و یا سایر قوانین و مقررات

ماده ۴-

الف- رئیس کل گمرک ایران از سوی وزیر امور اقتصادی و دارایی منصوب می‌شود و به عنوان بالاترین مقام اجرایی گمرک در چهارچوب قوانین و مقررات قانونی مربوطه، اداره امور گمرک، پیشنهاد تشکیلات و بودجه، استخدام، عزل و نصب کارمندان، نقل و انتقال آنان از واحدی به واحد دیگر، نمایندگی گمرک در کلیه مراجع قانونی و حقوقی با حق توکیل به غیر و ارجاع به داور در موارد لزوم و اعمال نظارت بر حسن اجرای وظایف محوله به گمرک را زیر نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی بر عهده دارد. همچنین وی هم‌تراز مقام‌های موضوع بند (د) ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری است.

ب- معاونان گمرک بنا به پیشنهاد رئیس کل گمرک ایران و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی با حکم رئیس کل گمرک ایران منصوب می‌شوند.

پ- کارکنان گمرک از نظر مقررات استخدامی مشمول قانون مدیریت

خدمات کشوری و اصلاحات بعدی آن می‌باشند و با عنایت به ویژگی‌های خاص و اهمیت و مسئولیت‌های مشاغل گمرک و تأثیر آن بر وصول درآمدها، از امتیاز جداول حق شغل موضوع ماده (۶۵) قانون مذکور با ضریب (۱/۲) برخوردارند. گمرک می‌تواند برای تأمین نیروی انسانی واحدهای اجرایی نسبت به جابه‌جایی نیروهای انسانی با توجه به مدارک تحصیلی و تجارب و تخصص آنان برای تصدی پست‌های سازمانی اقدام نماید.

بار مالی اضافی ناشی از اجرای این قانون از محل درآمدهای حاصل از این قانون تأمین می‌گردد.

فصل سوم: کلیات

مبحث اول: حقوق ورودی و هزینه‌های خدمات

ماده ۵- حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات بدون توجه به نو یا مستعمل بودن کالا طبق مأخذ مقرر، به ترتیب به وسیله گمرک یا اشخاص ارائه‌دهنده خدمت به پول رایج ملی وصول می‌شود.

تبصره ۱- در احتساب جمع وجوهی که گمرک برای انجام تشریفات گمرکی وصول می‌کند کسر یک هزار (۱۰۰۰) ریال، معادل یک هزار (۱۰۰۰) ریال محسوب می‌شود.

تبصره ۲- صاحب کالا مسئول پرداخت حقوق ورودی، هزینه‌های انجام خدمات و جریمه‌های متعلق به ترخیص است.

تبصره ۳- مصادیق و نحوه اخذ هزینه خدمات با رعایت مقررات قانونی در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌گردد.

ماده ۶- واردات قطعی کالا مستلزم پرداخت حقوق ورودی متعلقه است. گمرک می‌تواند کالای متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی را مشروط بر اینکه جنبه تجاری نداشته باشد با تعهد مسئولان مالی سازمان مربوطه با تعیین مهلت و کالای متعلق به سایر اشخاص را با اخذ ضمانت‌نامه بانکی و تعیین مهلتی که حداکثر بیش از یک سال نباشد برای پرداخت حقوق ورودی به طور قطعی ترخیص کند.

تبصره ۱- افزایش حقوق ورودی شامل کالای موجود در اماکن گمرکی نیست.

تبصره ۲- درآمدهای موضوع این قانون با رعایت حکم ماده (۱۶۰) به حسابداری که از سوی خزانه‌داری کل کشور تعیین و توسط گمرک ایران اعلام می‌شود واریز می‌گردد. گمرک مکلف است در قبال دریافت هرگونه وجه، رسید آن را به پرداخت‌کننده تسلیم نماید.

ماده ۷- کالای موجود در گمرک، وثیقه پرداخت کلیه وجوه متعلقه به آن کالا و سایر بدهی‌های قطعی صاحب کالا بابت وجوهی است که وصول آن به موجب قانون برعهده گمرک است. گمرک قبل از دریافت یا تأمین وجوه مذکور نمی‌تواند اجازه تحویل و ترخیص کالا را بدهد.

ماده ۸- گمرک مجاز است هرگونه مطالبات قطعی خود ناشی از اجرای این قانون را از اشخاص به سازمان امور مالیاتی اعلام نماید تا سازمان مذکور آن را بر اساس قانون مالیات‌های مستقیم و آیین‌نامه اجرایی و اصلاحیه‌های بعدی آن وصول کند.

مبحث دوم: فناوری اطلاعات و ارتباطات

ماده ۹- گمرک موظف است امکانات به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات را با رعایت قوانین تجارت الکترونیک و مدیریت خدمات کشوری در اجرای وظایف خود فراهم آورد.

تبصره- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون آیین‌نامه گمرک الکترونیکی را با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه کند و به تصویب هیئت وزیران برساند.

مبحث سوم: تضمین

ماده ۱۰- به استثنای هزینه انجام خدمات که بلافاصله وصول می‌شود، میزان تضمین اخذ شده برای وصول حقوق ورودی برای کالاهای مجاز معادل حقوق ورودی متعلقه و برای سایر کالاها معادل حقوق ورودی متعلقه به علاوه نصف تا

سه برابر ارزش کالا است که حسب مورد توسط گمرک تعیین می‌شود.

مبحث چهارم: تشریفات و کنترل‌های گمرکی

ماده ۱۱- به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات گمرکی، کلیه کالاهایی که به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج می‌شود، مشمول تشریفات و کنترل‌های گمرکی با استفاده از شیوه‌هایی مانند مدیریت خطر، بازرسی‌های منظم یا اتفاقی، به‌کارگیری تجهیزات و شیوه‌های نوین بازرسی، روش‌های مبتنی بر حسابرسی و در موارد استثنایی بدرقه یا مراقبت است.

ماده ۱۲- به منظور تسهیل و تسریع در انجام تشریفات گمرکی در مبادی ورودی و خروجی، نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسئول سایر کنترل‌ها موظفند تحت نظارت گمرک اقدام نمایند. سایر کنترل‌ها مانند بازرسی‌های پزشکی، دامپزشکی، گیاهی، استانداردهای فنی و کیفیت باید به صورت هماهنگ و تحت نظارت گمرک ساماندهی شود. برخی از این کنترل‌ها به منظور تسهیل تجارت بین‌المللی می‌تواند با هماهنگی قبلی به گمرک واگذار شود یا در مکان دیگری به تشخیص گمرک صورت گیرد.

وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مسئول این کنترل‌ها باید به منظور انجام سریع و ظایفشان امکانات و تسهیلات لازم را فراهم نمایند.

مبحث پنجم: الزامات سامانه (سیستم) هماهنگ‌شده

ماده ۱۳- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اصلاحات مربوط به سامانه هماهنگ‌شده توصیف و کدگذاری کالا، یادداشت‌های توضیحی آن و اصلاحات بعدی را در قالب آیین‌نامه پیشنهاد نماید و به تصویب هیئت وزیران برساند و اصلاحات مزبور را در روزنامه‌های کثیرالانتشار آگهی و در تارنمای (وب سایت) اختصاصی گمرک درج کند.

تبصره- در صورتی که اصلاحات مزبور در مآخذ حقوق ورودی مؤثر باشد، کالای موجود در گمرک و کالایی که قبل از اعلام آگهی برای آن گشایش اعتبار شده یا بارنامه حمل برای آن صادر گردیده است مشمول مآخذ کمتر می‌شود.

مدت زمان رسیدن کالای بارنامه در آیین‌نامه این قانون تعیین می‌گردد.

بخش دوم: ارزش گذاری و قواعد مبدأ فصل اول: ارزش کالا مبحث اول: ارزش کالای ورودی (وارداتی)

ماده ۱۴- ارزش گمرکی کالای ورودی در همه موارد عبارت است از ارزش بهای خرید کالا در مبدأ به اضافه هزینه بیمه و حمل و نقل (سیف) به اضافه سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا ورود به اولین دفتر گمرکی تعلق می‌گیرد که از روی سیاهه خرید یا سایر اسناد تسلیمی صاحب کالا تعیین می‌شود و بر اساس برابری نرخ ارز اعلام شده توسط بانک مرکزی در روز اظهار است.

تبصره ۱- در تعیین ارزش گمرکی موارد ذیل، در صورت پرداخت افزوده می‌شود:

الف- حقوق مالکیت معنوی

ب- هزینه‌های طراحی و مهندسی در سایر کشورها

پ- ظروف و محفظه‌ها

ت- مواد، قطعات و تجهیزات به کار رفته در تولید کالای وارده و تأمین شده توسط خریدار

ث- هر بخش از عواید فروش مجدد و عواید واگذاری تعلق گرفته به فروشنده به طور مستقیم یا غیرمستقیم

تبصره ۲- چنانچه ارزش گمرکی کالای ورودی از قیمت مندرج در اسناد ارائه شده متمایز باشد، شامل هزینه‌ها یا موارد زیر نمی‌شود:

الف- هزینه ساختن، نصب کردن، سوار کردن، نگهداری یا کمک فنی در مورد کالاهایی مانند دستگاه‌ها، ماشین‌آلات و تجهیزات صنعتی پس از ورود آن‌ها

ب- هزینه حمل و نقل پس از ورود کالا

پ- هزینه سود متداول ناشی از تأمین مالی خرید کالای وارده توسط فروشنده یا شخص ثالث

ت- هزینه اقدامات خریدار خارج از شرایط انجام معامله، مانند فعالیت‌های بازاریابی برای کالا

ث- حق تکثیر و تولید داخلی کالای وارده

ج- ارزش یا هزینه اطلاعات و دستورالعمل‌های ضبط‌شده در نرم‌افزار یا روی حاملین اطلاعات مانند دیسکت، لوح فشرده و مشابه آن برای استفاده در رایانه؛ در این موارد ارزش حامل خام محاسبه می‌شود.

تبصره- «اطلاعات و دستورالعمل‌ها» شامل ضبط‌های صدایی، سینمایی، ویدئویی، نرم افزارهای تجاری و همچنین «حاملین اطلاعات» شامل مدارهای مجتمع، نیمه‌هادی‌ها و وسایل مشابه از این حکم مستثنی است.

ماده ۱۵- هرگاه از طرف صاحب کالا سیاهه خرید به گمرک تسلیم نشده باشد یا ارزش مندرج در اسناد تسلیمی صاحب کالا به استناد دلایل و مدارک قابل قبول مورد پذیرش گمرک نباشد، ارزش کالا بر مبنای یکی از روش‌های ذیل تعیین می‌شود:

الف- سوابق ترخیص کالای مثل هم‌زمان از همان کشور مبدأ

ب- سوابق ترخیص کالای مشابه هم‌زمان از همان کشور مبدأ

پ- قیمت فروش همان کالا در بازار داخلی پس از تعدیل‌های لازم

ت- ارزش محاسباتی بر مبنای عوامل متشکله

ث- ارزش‌گذاری کالا بر مبنای مدارک و اطلاعات موجود و با انعطاف در

به‌کارگیری روش‌های فوق‌الذکر

تبصره- رعایت تقدم و تأخر در به‌کارگیری روش‌های فوق الزامی است و

فقط در صورت درخواست واردکننده، ترتیب کاربرد روش‌های سوم و چهارم قابل

جابه‌جایی است.

شرایط و مقررات اجرای این ماده در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین

می‌شود.

مبحث دوم: ارزش گمرکی کالای صدور (صادراتی)

ماده ۱۶- ارزش گمرکی کالای صدور، عبارت است از قیمت فروش کالا

برای صدور به اضافه هزینه بیمه، باربری و حمل‌ونقل و سایر هزینه‌هایی که به

آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می‌گیرد و از روی سیاهه و اسناد تسلیمی

صادرکننده تعیین می‌گردد. در صورت عدم ارائه اسناد و یا نامتناسب بودن ارزش

اظهار شده به دلایل مستند، گمرک ارزش کالای صدور را با استعلام از مراجع ذی ربط و بر اساس قیمت عمده‌فروشی آن در بازار داخلی به اضافه هزینه‌هایی که تا خروج از قلمرو گمرکی به آن تعلق می‌گیرد تعیین می‌نماید.

تبصره- تشخیص نامتناسب بودن ارزش گمرکی مانع از صدور کالا نیست و گمرک می‌تواند با اخذ تعهد، رسیدگی به ارزش را به بعد از صدور موقوف نماید مگر در مواردی که صادرات کالا منوط به پرداخت عوارض صادراتی بر مبنای ارزش کالا باشد.

فصل دوم: قواعد مبدأ

ماده ۱۷- کشور مبدأ کالا کشوری است که کالا در آن تولید یا ساخته و به منظور اعمال اهداف تعرف‌های گمرکی، محدودیت‌های مقداری یا هر اقدام دیگر مرتبط با امر تجارت در آن، به کار گرفته می‌شود. قواعد مبدأ بر اساس ضوابط سازمان تجارت جهانی و مورد تأیید شورای همکاری گمرکی در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌گردد.

تبصره- مرجع صدور گواهی مبدأ در ایران اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است.

بخش سوم: تشریفات قبل از اظهار

ماده ۱۸- شرکت‌های حمل‌ونقل موظفند هنگام ورود وسیله نقلیه به قلمرو گمرکی، دو نسخه اظهارنامه اجمالی تنظیم و به هر یک از آن‌ها نسخه‌ای از فهرست کل بار و در صورت نیاز، برنامه‌های (راهنامه‌های) هر ردیف از فهرست کل بار را ضمیمه و به گمرک و مرجع تحویل‌گیرنده کالا تسلیم کنند و در صورت خالی بودن وسیله نقلیه، اظهارنامه اجمالی با تصریح بر خالی بودن تسلیم نمایند. اظهارنامه اجمالی باید به زبان فارسی و طبق نمونه‌ای که گمرک ایران با هماهنگی مراجع تحویل‌گیرنده تهیه می‌نماید، بدون حک و اصلاح و قلم‌خوردگی تنظیم گردد.

تبصره ۱- مسئولیت شرکت‌های حمل‌ونقل به هنگام تنظیم و تسلیم اظهارنامه اجمالی از نظر محتویات بسته‌های آکبند محدود به مندرجات

بارنامه‌های مربوطه است. بارگنج‌های (کانتینرهای) بارگیری و مهر و موم شده از طرف فرستنده کالا در حکم بسته آکبند تلقی می‌گردد.

تبصره ۲- مقررات این ماده شامل کالاهای ورودی از مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی به قلمرو گمرکی نمی‌گردد.

ماده ۱۹- تخلیه کالا در اماکن گمرکی موکول به موافقت گمرک است. مرجع تحویل‌گیرنده باید قبل از تخلیه کالا هماهنگی لازم را با گمرک به عمل آورد.

تبصره- ترتیبات نظارت بر تخلیه و نحوه فهرست‌برداری، پذیرش، تحویل، چیدمان، ثبت دفاتر و تنظیم صورت‌مجلس و چگونگی تسویه محمولات وسیله نقلیه و ترتیب تحویل و تحول کالا به انبارهای گمرکی در آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۲۰- هرگاه شرکت حمل‌ونقل بعد از تسلیم اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار (مانیفست) ضمیمه آن، اظهارنامه و فهرست کل بار دیگری در تغییر و اصلاح آن یا تکمیل اظهارنامه قبلی به گمرک و مرجع تحویل‌گیرنده بدهد در صورتی که قبل از شروع به عملیات تخلیه تسلیم شده باشد فهرست کل بار و اظهارنامه اصلاحی یا تکمیلی مذکور پذیرفته می‌شود.

تبصره- در صورتی که موارد اصلاح در ارتباط با نوع کالا و تعداد بسته نباشد گمرک بعد از تخلیه و قبل از صدور ترخیصیه نیز اظهارنامه و فهرست کل بار اصلاحی یا تکمیلی مذکور در این ماده را می‌پذیرد.

ماده ۲۱- هرگاه در موقع تحویل قطعی محمولات وسیله نقلیه به مرجع تحویل‌گیرنده و تطبیق آن با مندرجات اظهارنامه اجمالی و فهرست کل بار ضمیمه آن اختلافاتی از حیث تعداد بسته‌های تحویلی مشاهده شود، بلافاصله مراتب در صورت‌مجلسی به امضای نماینده شرکت حمل‌ونقل و مأموران مرجع تحویل‌گیرنده و نظارت گمرک می‌رسد. در مورد این اختلاف با شرکت حمل‌ونقل طبق ماده (۱۰۴) این قانون رفتار می‌شود.

تبصره- بارگنج‌هایی که در مقصد بارنامه به عنوان چند محمول‌های (LCL) اظهار اجمالی و تحویل مرجع تحویل‌گیرنده می‌شود، با درخواست شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی دارنده ترخیصیه کلی و ارائه بارنامه‌های تفکیکی (HBL)،

بارگنج در محل تخصیص یافته تخلیه می‌شود. سپس قبض انبار تفکیکی صادر و در صورت عدم تطبیق تعداد بسته‌ها در هر بارنامه با بسته‌های تخلیه شده، مقررات این ماده اعمال می‌گردد.

ماده ۲۲- تمام وظایفی که به موجب این قانون برعهده شرکت‌های حمل‌ونقل است می‌تواند به وسیله نمایندگی مجاز آن‌ها نیز انجام شود و در این صورت نماینده مزبور تمام مسئولیت‌های گمرکی، بندری و فرودگاهی مربوطه را بر عهده دارد.

بخش چهارم: نگهداری کالا در اماکن گمرکی

فصل اول: انبارهای گمرکی و مسئولیت نگهداری کالا

مبحث اول: انبارهای گمرکی

ماده ۲۳- منظور از انبارهای گمرکی اعم از انبار مسقف، غیرمسقف و محوطه، اماکنی است که برای نگهداری کالاهای ورودی و صدور تأسیس و توسط مراجع تحویل‌گیرنده کالا اداره می‌شود. هر جا ضرورت‌های تجاری ایجاب نماید گمرک اجازه تأسیس این انبارها را صادر و ترتیبات کنترل‌های گمرکی را تعیین می‌نماید. مراجع تحویل‌گیرنده کالا ملزمند مفاد این قانون را رعایت نمایند.

تبصره- مراجع تحویل‌گیرنده که کالای گمرک نشده را با موافقت گمرک نگهداری می‌نمایند می‌توانند به توسعه تأسیسات و انبارهای مورد نیاز در محدوده دارای مجوز اقدام نمایند.

ماده ۲۴- مدت مجاز نگهداری کالا در انبارهای گمرکی از تاریخ تحویل کالا به این اماکن سه ماه است. در صورت تقاضای کتبی صاحبان کالا یا شرکت‌های حمل‌ونقل در مورد کالای عبوری و وجود علل موجه به تشخیص گمرک و با پرداخت هزینه انبارداری تا تاریخ موافقت گمرک این مدت حداکثر تا دو ماه دیگر قابل تمدید است. در صورتی که ظرف مهلت مقرر صاحب کالا برای انجام تشریفات گمرکی و پرداخت وجوه متعلقه اقدام ننماید کالا مشمول مقررات متروکه می‌شود. چنانچه کالا به انبارهای گمرکی متعدد منتقل و نگهداری شود

مدت توقف از زمان ورود کالا به اولین انبار گمرکی محاسبه می‌شود. مهلت توقف مرسولات پستی غیر تجاری تابع مقررات پست است.

تبصره ۱- در صورتی که امکانات لازم برای نگهداری کالای فاسدشدنی و کالایی که نگهداری آن هزینه اضافی ایجاد می‌کند، در انبارهای گمرکی موجود نباشد، باید بلافاصله پس از تخلیه و تحویل، ترخیص و یا با مسئولیت صاحب کالا و نظارت گمرک به انبار مناسب منتقل شود. در غیر این صورت، مرجع تحویل‌گیرنده هیچ‌گونه مسئولیتی در قبال ضایع یا فاسدشدن آن‌ها ندارد و گمرک بلافاصله مقررات متروکه را در مورد آن کالا اعمال می‌نماید.

تبصره ۲- چنانچه ظرف یک ماه کالاهایی که برای آن سند ترخیص یا فروش صادر گردیده است از انبارها خارج نشود مشمول مقررات متروکه می‌شود. این مهلت با اعلام موافقت مرجع تحویل‌گیرنده و گمرک قابل تمدید است.

تبصره ۳- تا زمانی که کالا به انتظار اعلام نظر قطعی گمرک در انبارهای گمرکی متوقف گردد، کالا متروکه نمی‌شود.

تبصره ۴- تعیین مهلت توقف کالا در مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی بر اساس ضوابط قانونی مناطق مذکور در اختیار سازمان‌های مسئول این مناطق است. کالاهایی که در این مناطق پس از انقضای مهلت‌های اعطایی توسط سازمان‌های مذکور مهلت منقضی، اعلام می‌شوند نیز مشمول مقررات کالای متروکه می‌گردند.

مبحث دوم: مسئولیت حفظ و نگهداری کالا در انبارهای گمرکی

ماده ۲۵- مسئولیت حفظ و نگهداری کالای موجود در انبارهای گمرکی از هنگام تحویل گرفتن تا زمان تحویل دادن آن با مرجع تحویل‌گیرنده کالا است. مرجع تحویل‌گیرنده مکلف است کالای موجود در انبارهای گمرکی را در مقابل خطرات ناشی از آتش‌سوزی، اشتعال و انفجار بیمه نماید و حق بیمه مربوطه را به هنگام ترخیص از صاحب کالا وصول کند. در صورتی که کالای تحویلی به انبارهای گمرکی به موجب بیمه‌نامه معتبر که شماره آن باید در هنگام تحویل کالا در اظهارنامه اجمالی یا بیانیه یا اسناد معتبر دیگر به مرجع تحویل‌گیرنده

اعلام گردد، بیمه باشد، تا زمانی که بیمه‌نامه مزبور دارای اعتبار است، کالا تحت پوشش آن است و برای این مدت حق بیمه توسط مرجع تحویل‌گیرنده دریافت نمی‌گردد.

تبصره ۱- ارزش کالا برای دریافت حق بیمه و پرداخت غرامت در مورد کالای تجاری ارزش «سیف» است که در اسناد خرید تعیین می‌گردد. در مواردی که اسناد ارائه نشود ارزش به موجب مفاد این قانون تعیین می‌شود.

تبصره ۲- در مسیر حمل عبور داخلی اداری مسئولیت حفاظت کالا حسب مورد با عبوردهنده است.

تبصره ۳- در مواردی که مرجع تحویل‌گیرنده مسئولیت باربری کالا را نیز بر عهده دارد، خسارات وارده به هنگام باربری نیز مشمول این ماده می‌شود.

تبصره ۴- در صورتی که کالا با روش اعتبار اسنادی وارد گردد فقط ارائه یک نسخه از بیمه‌نامه معتبر در زمان ترخیص کالا کافی است.

تبصره ۵- چنانچه تصویر بیمه‌نامه دارای اعتبار زمانی کالای عبوری خارجی از سوی عبوردهنده به طور کتبی با ذکر تعهد و تأیید اصالت بیمه‌نامه در زمان اظهار به گمرک ارائه گردد آن کالا مشمول پرداخت حق بیمه محلی نمی‌گردد.

ماده ۲۶- در غیر از موارد مذکور در ماده (۲۵) این قانون و موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و خسارت ناشی از کیفیت کالا یا بدی بسته‌بندی، در صورتی که کالا در مدت توقف در انبارهای گمرکی از بین برود یا آسیب ببیند، مرجع تحویل‌گیرنده مسئول پرداخت غرامت است.

تبصره ۱- پرداخت غرامت یا صرف‌نظرکردن صاحب کالا از دریافت آن رافع مسئولیت مرجع تحویل‌گیرنده در مورد حقوق دولت نیست و در صورت ثبوت تقصیر و احراز تخلف باید حقوق ورودی متعلق به کالای از بین رفته را پرداخت نماید.

تبصره ۲- چنانچه مرجع تحویل‌گیرنده، گمرک و مرتکب، کارمند گمرک باشد خسارت به وسیله گمرک جبران و سپس از کارمند متخلف مطالبه و وصول می‌شود.

فصل دوم: انبارهای اختصاصی، انبارها و سردخانه‌های عمومی

رسمی و گمرک اختصاصی

ماده ۲۷- منظور از انبار اختصاصی انباری است خارج از انبارهای گمرکی که کالای گمرک نشده متعلق به شخص خاص با شرایط مقرر در این فصل در آن نگهداری می‌شود. صاحب کالا می‌تواند کالای گمرک نشده متعلق به خود را به منظور انجام یا اتمام تشریفات گمرکی در انبار اختصاصی تحت نظارت نزدیکترین گمرک طبق شرایط مقرر در این فصل نگهداری کند.

تبصره- شرایط فیزیکی انبار اختصاصی، نحوه اداره و زمان مجاز نگهداری و چگونگی سرشماری کالا و شیوه بازرسی از انبار به موجب آیین‌نامه‌هایی است که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط گمرک تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۸- گمرک در صورتی می‌تواند با انتقال و نگهداری کالا در انبار اختصاصی موافقت نماید که حقوق ورودی متعلق به آن تضمین شود و کالا از انواع مجاز و مجاز مشروط باشد. در صورتی که کالا از نوع مجاز باشد و یا مجوزهای لازم هنگام انتقال به انبار توسط واردکننده ارائه شود میزان تضمین معادل حقوق ورودی است. انتقال کالا به انبار اختصاصی با صدور پروانه عبور داخلی انجام می‌گردد.

ماده ۲۹- مدت مجاز توقف کالا، در انبارهای اختصاصی محدود به مهلت‌های مقرر در ماده (۲۴) این قانون نیست و مهلت آن از طرف گمرک ایران تعیین می‌شود.

در صورتی که تا پایان مهلت مقرر صاحب کالا نسبت به انجام تشریفات گمرکی اقدام ننماید، به نحو ذیل اقدام می‌شود:

الف- چنانچه کالا از نوع مجاز باشد یا صاحب کالا مجوزهای لازم را اخذ و ارائه نماید، گمرک مکلف است حقوق ورودی متعلقه به کالا را از محل تضمین آن تأمین و پس از وصول، پروانه ورود قطعی صادر کند و برای صاحب کالا ارسال دارد.

ب- در مورد کالایی که مجوز لازم برای ترخیص آن اخذ و ارائه نشده است،

مراتب به صاحب کالا اعلام و مقررات کالای متروکه در مورد آن اعمال می‌گردد و تضمین مأخوذه با توجه به شرایط مذکور در اجازه نامه تأسیس و مواد دیگر این فصل ابطال می‌شود.

ماده ۳۰- خارج کردن کالا از انبارهای اختصاصی صاحب کالا مستلزم انجام تشریفات گمرکی است در غیر این صورت موضوع مشمول مقررات قاچاق گمرکی می‌شود. مأموران گمرک حق دارند به صورت تصادفی کالای موجود در انبار اختصاصی را مورد رسیدگی و شمارش قرار دهند و مشخصات آن‌ها را با مندرجات دفاتر و اسناد و مدارک ورود و خروج تطبیق نمایند.

تبصره ۱- مسئولیت از بین رفتن، کاهش یا آسیب دیدگی یا فساد کالا در انبارهای اختصاصی صاحب کالا برعهده صاحب آن است که علاوه بر آن مسئولیت پرداخت حقوق ورودی متعلقه را نیز دارد.

تبصره ۲- در صورتی که از بین رفتن کالا ناشی از عوامل قوه قهریه (فورس ماژور) باشد صاحب کالا از پرداخت حقوق ورودی متعلقه معاف است.

ماده ۳۱- گمرک می‌تواند با انتقال کالای گمرک‌نشده به انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی، غیر از انبارهای گمرکی، موافقت نماید. مقررات این فصل شامل انبارها و سردخانه‌های عمومی رسمی نیز می‌باشد.

ماده ۳۲- به منظور نگهداری کالاهای گمرک‌نشده به جز کالای ممنوع، گمرک می‌تواند با تأسیس واحدهای گمرکی اختصاصی برای صاحبان کالاها و شرکت‌های حمل‌ونقل بین‌المللی با اخذ تضمین موافقت کند و مأموران لازم را جهت اجرای مقررات و انجام تشریفات گمرکی در این اماکن مستقر نماید. چگونگی انجام تشریفات گمرکی و نظارت‌های مربوطه با رعایت این قانون در آیین‌نامه اجرایی مشخص می‌گردد.

بخش پنجم: کالای متروکه، ضبطی (ضبط‌شده) و واگذاری به گمرک

ماده ۳۳- کالای متروکه موضوع ماده (۲۴) این قانون و کالای ضبطی و واگذاری به گمرک، توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی به عنوان

مسئول فروش کالای متروکه و ضبطی با رعایت مقررات مربوطه به فروش می‌رسد.

تبصره ۱- تا زمانی که کالا توسط سازمان یادشده به فروش نرسیده است، صاحب کالا حق دارد پس از اعلام گمرک به سازمان مذکور برای انجام تشریفات قطعی گمرکی و ترخیص کالای خود نسبت به تسلیم اظهارنامه و یا تغییر عنوان اظهار با رعایت مقررات مربوطه و پرداخت کلیه وجوه متعلقه و سایر هزینه‌های انجام شده اقدام نماید.

تبصره ۲- کالایی که پس از متروکه شدن به انبارهای سازمان یادشده منتقل می‌گردد نیز مشمول مقررات تبصره (۱) این ماده می‌شود.

تبصره ۳- اموال در اختیار ولی فقیه که در قوانین و مقررات مربوطه مشخص شده است پس از صدور حکم مراجع قضایی ذی صلاح با رعایت مقررات مربوط به نهاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل می‌گردد.

ماده ۲۴- مرجع تحویل گیرنده مکلف است در موقع تسلیم قبض انبار، تاریخ متروکه شدن کالا و اقدام برای فروش آن را با درج مفاد ماده (۲۴) این قانون در ظهر قبض انبار مشخص نماید.

تبصره ۱- شرکت‌های حمل و نقل یا آورنده کالا مکلفند تاریخ تحویل کالا به انبارهای گمرکی همچنین مفاد ماده (۲۴) را حداکثر ظرف پنج روز پس از تحویل کالا، به صاحب یا گیرنده کالا و در صورتی که صاحب یا گیرنده کالا مشخص نباشد به بانک واسطه یا فرستنده کالا اطلاع دهند. در صورتی که شرکت‌های حمل و نقل یا آورنده کالا به تکلیف مقرر در این تبصره عمل نکنند مسئول جبران خساراتی می‌باشند که از این راه به اشخاص ذی نفع وارد می‌شود.

تبصره ۲- گمرک موظف است برای کالای هر ردیف دفتر انبار، اظهارنامه گمرکی تنظیم نماید و کالا را با حضور نماینده مرجع تحویل گیرنده مورد ارزیابی قرار دهد و مقدار، نوع، ارزش و سایر مشخصات آن را تعیین و در متن اظهارنامه قید کند و حقوق ورودی و هزینه‌های انجام خدمات مربوطه را نیز محاسبه نماید. محاسبه حقوق ورودی و هزینه‌های کالای متروکه به مأخذ زمان تنظیم اظهارنامه به عمل می‌آید. فهرست این کالاها به همراه اظهارنامه‌های مربوط به

سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی ارسال می‌گردد.

ماده ۳۵- هرگاه کالای متروکه از نوع کالای ممنوع باشد ارزیابان مکلفند بلافاصله برای آن صورت‌مجلس ضبط تنظیم نمایند و گمرک باید مراتب را به صاحب کالا و یا آورنده آن (در صورت مشخص نبودن نام و نشانی صاحب کالا) و همچنین در صورت معلوم نبودن آورنده به وسیله درج آگهی در یک روزنامه کثیرالانتشار ابلاغ نماید. در صورتی که صاحب کالا به عمل ضبط گمرک اعتراض داشته باشد می‌تواند ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ صورت‌مجلس ضبط یا درج در روزنامه، به مرجع قضایی محل مراجعه کند و مراتب را حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ مراجعه به مرجع قضایی با ارائه گواهی به گمرک مربوطه اعلام نماید. در غیر این صورت کالا به ضبط قطعی دولت در می‌آید.

تبصره- کالای ضبط‌شده سریع‌الفساد و کالایی که نگهداری آن ایجاد هزینه اضافی یا خطر نماید اعم از اینکه ضبط، قطعی شده یا نشده باشد و همچنین کالایی که از تاریخ ضبط آن شش ماه گذشته ولی از طرف مرجع قضایی تعیین تکلیف نهایی نشده باشد طبق مقررات به فروش می‌رسد و وجوه حاصل از فروش آن تا تعیین تکلیف نهایی به عنوان سپرده نگهداری می‌شود مگر آن که مرجع مزبور ادامه نگهداری عین کالا را تا تعیین تکلیف نهایی لازم بداند.

ماده ۳۶- کالای موجود در اماکن گمرکی که از طرف مرجع صلاحیت‌دار دستور توقیف آن داده می‌شود مشمول مقررات کالای متروکه است و مازاد حاصل از فروش در حدود دستور مرجع در توقیف می‌ماند. مواردی که به استناد ماده (۱۰) قانون مجازات اسلامی دستور توقیف داده شده است از این حکم مستثنی است.

ماده ۳۷- سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی موظف است بلافاصله پس از انجام تشریفات مذکور در مواد (۳۳) و (۳۴) این قانون با تنظیم صورت‌مجلس به دریافت کالای متروکه و ضبطی از مرجع تحویل‌گیرنده با نظارت گمرک و انتقال آن به انبارهای خود اقدام نماید.

تبصره ۱- در مورد کالای بارگنجی، حداکثر ظرف یک هفته پس از اجرای تشریفات متروکه، کالا از بارگنج خارج و بارگنج خالی به مرجع تحویل‌گیرنده

تحویل می‌گردد. خروج کالا با بارگنج با موافقت کتبی صاحب آن امکان پذیر است. چنانچه بارگنج مذکور از تاریخ تخلیه محموله، متروکه شود و به مدت دو ماه از گمرک خارج نشود، بارگنج مذکور نیز مشمول مقررات متروکه می‌گردد.

تبصره ۲- پرداخت مازاد حاصل فروش کالای متروکه به صاحب کالا، مستلزم ارائه حواله ترخیصیه شرکت حمل و نقل مربوطه است.

تبصره ۳- مسئولیت حفاظت و نگهداری کالا پس از تحویل به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی با سازمان مذکور است.

تبصره ۴- هزینه‌های انجام خدمات و سایر هزینه‌های کالاهای متروکه به هنگام خروج از اماکن گمرکی توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی پرداخت و یا تعهد پرداخت می‌گردد.

تبصره ۵- حداکثر هزینه انبارداری قابل تأمین از حاصل فروش، شش ماه است و مابه‌التفاوت هزینه انبارداری به عهده سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی می‌باشد.

بخش ششم: تشریفات و شرایط عمومی اظهار و ترخیص

ماده ۳۸- خروج کالا از اماکن گمرکی مستلزم انجام تشریفات گمرکی است. تشریفات گمرکی کالای ورودی در اولین گمرک مجاز انجام می‌شود. گمرک ایران گمرک‌های مجاز برای انجام تشریفات مختلف گمرکی را اعلام می‌نماید.

تبصره- تشریفات گمرکی کشتی، هواپیما و یا ناوگان ریلی اعم از لوکوموتیو و واگن خریداری یا اجاره‌شده از خارج بر اساس آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۳۹- تشریفات گمرکی به‌استثنای موارد مندرج در مواد (۴۰) و (۴۱) این قانون منوط به اظهار کالا با تسلیم اظهارنامه به شکل و تعداد نسخی که گمرک ایران تعیین می‌نماید توسط صاحب کالا یا نماینده قانونی وی انجام می‌شود. گمرک ایران مجاز است شکل، نحوه تنظیم اظهارنامه و تشریفات اظهار و ترخیص کالا را برحسب ضرورت تغییر دهد.